

Дитяча стоматологія України має світле майбутнє

12–13 жовтня 2017 року відбулася непересічна подія у професійному житті дитячих стоматологів України – м. Львів гостинно приймав Перший Європейський конгрес «Дитяча стоматологія майбутнього» в рамках проекту «Hermes», започаткованого Європейською академією дитячої стоматології E.A.P.D. у 2008 році для країн, які бажають розвивати дитячу стоматологію. Конгрес, під егідою E.A.P.D., організували Українська асоціація дитячої та профілактичної стоматології (УАПДС) (співголови оргкомітету доц. Г.М. Солонько та доц. М.М. Угрин) та Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.

Під час роботи конгресу розглядалися основні напрямки дитячої клінічної стоматології – лікування уражень твердих тканин зубів та їх ускладнень, сучасні підходи до ендодонтичного лікування та ролі ортодонтичного лікування у дітей різного віку. Проблематика конгресу також не оминула питань профілактики карієсу та керування процесами мінералізації емалі у дітей. Співголови наукового комітету проф. Н.І. Смоляр та проф. Л.О. Хоменко, а також радник Е.А.Р.Д. від України Марія Долгова запросили до участі провідних європейських та вітчизняних лекторів. Вперше Україну відвідали одні з кращих фахівців із дитячої стоматології – Ріта Коувелз (Бельгія), Педді Флемінг (Ірландія), Нік Лігідакіс

(Греція), Джек Тумба (Велика Британія) – чотири президенти Е.А.Р.Д., також виступили провідні українські вчені. Запропоновані для висвітлення теми, безперечно, відповідали не лише потребам сучасної стоматології, а й зацікавленням учасників і стали платформою для впровадження сучасних знань та досягнень, обміну ідеями. Дитяча стоматологія в Україні має всі підстави розвиватися в унісон з провідними світовими та європейськими тенденціями. Про зацікавленість фахової аудиторії та актуальність заходу свідчив повний з першої до останньої секунди конференц-зал, у якому протягом двох лекційних днів інтенсивно навчалися понад 350 лікарів. Почесна роль першого доповідача

припала Педді Флемінгу, який детально та переконливо аргументував необхідність першого відвідування стоматолога до першого року життя та особливості обстеження дітей раннього віку, також слухачі отримали цінну інформацію про синдроми, що трапляються у педіатрії досить рідко, проте мають специфічні прояви у порожнині рота, і саме дитячий стоматолог може стати першим спеціалістом, який зможе верифікувати ці первинні симптоми. Переїняла естафету чарівна Ріта Коувелз, що у двох доповідях продемонструвала аудиторії на прикладі численних клінічних випадків феноменальну здатність пульпи молочних зубів, а також травмованих несформованих постійних зубів, «боротися за життя». Користую-

чись біологічним підходом, ми можемо створити умови для збереження власних тканин та реалізації їх регенеративного потенціалу, що є надзвичайно актуальним саме в дитячій стоматології. Неперевершений Нік Лігідакіс із Афін наголосив на необхідності дотримання всіх анестезіологічних протоколів та протоколів стоматологічного лікування під час санації дітей під загальним знеболенням, а також розкрив сучасні протоколи лікування випадків порушення прорізування постійних зубів у фронтальній ділянці. Йшлося також про травму в дитячій стоматології, ретенцію зубів і тактику в таких випадках, принципи діагностики зубощелепних

аномалій та тактику ведення пацієнтів з ортодонтичною патологією. З нетерпінням дитячі стоматологи чекали виступу «гуру» профілактики Джека Тумби, який обґрунтував особливості клінічного використання фторидів для профілактики карієсу у дітей відповідно до протоколів E.A.P.D. Тематика доповідей вітчизняних лекторів свідчить про те, що українська стоматологія розвивається швидкими темпами та з урахуванням потреб часу. Так, Наталія Біденко та Олена Остапко доповіли про стан здоров'я тимчасових зубів у світлі сучасної стоматології, а Ольга Гринишин представила сучасні підходи до ендодонтичного лікування постійних зубів

із несформованим коренем. Захопливо цікавою стала презентація Мирослави Дрогомирецької та Орісі Єзерської про сучасні тенденції ортодонтичного лікування у різні періоди розвитку дитини, а особливо про необхідність раннього ортодонтичного лікування. Дві провідні українські стоматологічні школи – київська та львівська – були представлені відомими фахівцями Ларисою Хоменко та Григорієм Сороченком, а також Ніною Смоляр та Наталією Чухрай, які у своїх доповідях вкотре наголосили на першочерговій профілактичній спрямованості дитячої стоматології та обґрунтуванні можливості керування процесами мінералізації емалі. Необ-

оргокомітету Галина Солонько та Мирон Угрин. Радник Е.А.Р.Д. від України Марія Долгова запросила дитячих стоматологів вступати в цю професійну організацію та розповіла про переваги членства для фахового удосконалення лікаря. Також слід відзначити характерну особливість конгресу «Дитяча стоматологія майбутнього» – активність і високий рівень професійної підготовки аудиторії. Лекторів не відпускали з трибуни без детальних роз'яснень різних дискусійних моментів та ню-

ансів методик, питання, які ставив зал, вкотре доводили, що українські стоматологи вже давно ознайомлені та впровадили в практику протоколи лікування, що вважаються стандартом для світової спільноти дитячих стоматологів. Організатори подбали про комфорт учасників, забезпечивши синхронний переклад доповідей, що були прочитані англійською, проте виявилось, що значній частині аудиторії ця опція не була потрібною. Наша спільнота

хідною та важливою для лікарів стала інформація анестезіолога Володимира Пайкуша стосовно сучасних протоколів застосування антибіотиків у стоматологічному лікуванні дітей, а також презентація Дарії Толкачової про можливість застосування закису азоту – кисневої седації у клініці дитячої стоматології. Унікальний і єдиний в Україні 13-річний досвід використання методики стоматологічної імплантації для реабілітації дітей із вродженою адентією, який повернув можливість повноцінного життя багатьом дітям, представили співголови

розвивається, удосконалюється, а зацікавлення актуальною інформацією сприяє проведенню таких масштабних конгресів. Нарешті ми мали можливість слухати чи навіть подискутувати із фахівцями, що формують тенденції сучасної світової дитячої стоматології. Кожен учасник проведеного заходу – потужна рушійна сила для розвитку

всієї стоматологічної сфери в Україні. Дякую всім колегам, що постійно підвищують свій фаховий рівень, а отже, працюють заради блага своїх пацієнтів, адже наші українські діти заслуговують на найкращу стоматологічну опіку та здорову усмішку. Перший український конгрес «Дитяча стоматологія майбутнього» показав, що це захід європейсь-

кого масштабу, який поєднав в одному інформаційному просторі українських професіоналів і професіоналів із різних куточків Європи.

*Г.М. Солонько,
голова оргкомітету конгресу,
доц. кафедри стоматології дитячого
віку ЛНМУ ім. Данила Галицького,
член Е.А.Р.Д.*

Проф. Л.О. Хоменко, президент УАПДС

Цінністю та особливістю цього заходу стало встановлення міжнародних контактів з метою подальшого професійного вдосконалення, поглиблення знань та обміну досвідом. З лекціями виступили провідні вчені світу, чотири президенти Е.А.Р.Д.: професори Ріта Коувелз (зав. кафедри дитячої стоматології Гентського університету, Бельгія, чинний президент Е.А.Р.Д.), Нік Лігідакіс (директор Державного центру дитячої стоматології в Афінах, Греція, паст-президент Е.А.Р.Д.), Джек Тумба (директор післядипломних курсів з дитячої стоматології в університеті Лідса, Велика Британія, президент-елект Е.А.Р.Д.), Педді Флемінг (професор з дитячої стоматології в Дитячому та університетському госпіталях у Дубліні, Ірландія, паст-президент Е.А.Р.Д.). Мета конгресу – надання якісної допомоги дітям та підняття престижу стоматології дитячого віку, що є актуальним особливо зараз в умовах реформування системи охорони здоров'я в Україні. Необхідно зробити все для того, щоб гідно, добре і чесно лікувати наших дітей. Професійних успіхів всім лікарям за покликанням!

Проф. Н.І. Смоляр, віце-президент УАПДС

Атмосфера конгресу справді була унікальною, адже спільною справою для всіх учасників є турбота про дітей. Ні для кого не секрет, що дитяча стоматологія, незважаючи на появу альтернативних методів (лікування в умовах медикаментозного сну, застосування закису азоту) і надалі залишається, мабуть, найскладнішою у психологічному аспекті. Адже для того, щоби знаходити спільну мову та викликати довіру у маленьких пацієнтів, недостатньо бути кваліфікованим лікарем, необхідно щось значно більше: вміння та пристрасне бажання піклуватися, захищати, розуміти, навчати, бути надзвичайно терплячим і лагідним. Спостерігаючи за учасниками у лекційному залі, помічаючи їхні щирі та життєрадісні посмішки, ще краще усвідомлюю, що саме таких людей зібрав проект «Hermes» – світлих, таких, що несуть добро, таких, що знають, що означає любов та турбота.

**Доц. М.М. Угрин,
президент Національної спілки стоматологів України**

Діти – найцінніший скарб у житті, і все, що ми робимо для них, має бути найкращим. Результатом конференції є теза, яка повинна стати професійним кредо кожного лікаря: найважливішим у нашій практиці є комплексне клінічне мислення, жоден новітній матеріал чи апарат не спрацює, якщо він використаний без чіткого розуміння процесу та мети. Це заохочує дитячих стоматологів опанувати нові методи, а також дізнаватися про нові стратегії. Об'єднання зусиль і тісна співпраця – це те, завдяки чому ми навчимося впевнено і кваліфіковано вирішувати проблеми, на які потрібно буде реагувати в майбутньому.

Уважні, допитливі, сконцентровані, компетентні і красиві... Все це про вас, шановні учасники конгресу «Дитяча стоматологія майбутнього»! Ми змінимо світ на краще! До нових зустрічей на наступних конгресах!

Президент Е.А.Р.Д. Ріта Коувелз, Бельгія

Проект «Hermes», який відбувся у Львові був надзвичайно успішним. Після повернення додому я, Нік Лігідакіс, Педді Флемінг та Джек Тумба все більше і більше усвідомлюємо, наскільки ця подія була чудовою. На рідкість, уся аудиторія виявилась дуже зацікавленою та компетентною, ставила доречні запитання, роблячи лекцію ще цікавішою. Крім того, ваша гостинність та доброзичливість були унікальними!

Дякую за запрошення, шкодую, що час, проведений в такому чудовому товаристві, минув так швидко. Бажаю вам усього найкращого та очікую наступних зустрічей.

Проф. Монті Дуггал, Сінгапур

Вітання усім моїм українським друзям, а особливо Галині Солонько, Мирону Угрину та Марії Долговій за ініціативу та організацію цього конгресу. Я чув від моїх колег, що це був один із найкращих проектів «Hermes». Ми повинні залишити осторонь усі кордони та розмежування і працювати разом задля бездоганної турботи про дітей. Не лише тих дітей, чиї батьки спроможні на значні фінансові витрати, а всіх дітей.

Молодці! Це початок багатьох майбутніх проектів – ласкаво просимо до сім'ї Е.А.Р.Д. Усі разом ми на практиці будемо турбуватися про європейських дітей, незалежно від їх нації, релігії та соціального статусу. Усі потребують нашої опіки.

Марія Долгова, радник Е.А.Р.Д. від України

Переповнює радість і гордість за те, що в Україні, у рідному місті Лева, відбувся проект такого масштабу. Ми дочекались, що нарешті і до нас приїжджають лектори світового рівня. Інформація була подана лекторами Е.А.Р.Д. у надзвичайно легкій та доступній формі, але ми усвідомлюємо, що за цими доповідями стоять багаторічні наукові дослідження та величезний клінічний досвід. Від імені Е.А.Р.Д. я ще раз дякую кожному, хто відвідав цю грандіозну подію. Запрошую ставати членами Е.А.Р.Д., разом ми організуємо ще не один цікавий конгрес та інші ефективні фахові заходи. Підтримка європейських колег для нас є надзвичайно важливою, разом з ними ми маємо можливість впровадити світові стандарти в протоколи лікування для дитячої стоматології в Україні, забезпечивши якісну стоматологічну допомогу нашим дітям.